

در گفتگو با سید مهدی موسوی نژاد، عضو کمیسیون انرژی مطرح شد

توسعه صنعت برق نیازمند حمایت از شرکت‌های توزیع است

حجت الاسلام والمسلمین سید مهدی موسوی نژاد، عضو کمیسیون انرژی مجلس معتقد است در شرایط کنونی دولت برای حمایت از صنعت برق و شرکت‌های توزیع باید از درآمدهای حاصل از اجرای قانون هدفمند کردن یارانه‌ها بودجه‌ای را به بخش توزیع اختصاص دهد و یابسته‌های حمایتی دقیقی را منطبق بر نظرات کارشناسی تعریف کند. به گفته نماینده مردم شیستان بدین ترتیب مشکلات کمبود منابع شرکت‌ها محدودی برطرف می‌شود. او به رغم محدودیت‌های مالی شرکت‌ها عملکرد آنها را در زمینه ارائه خدمات مثبت ارزیابی می‌کند و می‌گوید: اگر دولت به بخش توزیع برق کمک نکند، آنها قادر به پیشبرد اهداف وزارت نیرو در زمینه توسعه و استفاده از فناوری‌های نوین نخواهند بود.

درستی اجرا شود، در زمینه قیمت و کیفیت در بخش رقابت ایجاد می‌شود. در نهایت هزینه‌های شرکت‌ها نیز تامین می‌شود. نه اینکه هزینه‌های شرکت‌ها می‌کنند بازگشت نداشته باشد. وقتی این اتفاق افتاد و وقتی هزینه‌ها آن‌ها تامین شد، سرمایه‌گذاران علاقمند به سرمایه‌گذاری در این حوزه می‌شوند. ولی متأسفانه حالا این انگیزه وجود ندارد که ما انتظار ورود بخش خصوصی را داشته باشیم.

وزارت نیرو قصد دارد برای شروع واگذاری‌ها، شرکت‌های توزیع را به بانک‌ها واگذار کند. آیا واگذاری سهام شرکت‌ها بابت دیون دولت به بانک‌ها می‌تواند اهداف پیش‌بینی شده سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی را تامین کند؟ در واقع بحث بهبود کیفیت را دنبال می‌کند؟

متأسفانه به دو دلیل وضعیت فعلی پاسخگوی اهداف مندرج در سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی و کسانی که در این حوزه سیاست‌گذاری می‌کنند نیست، یکی اینکه ما در شرایط اقتصادی مناسبی

با مشکل مواجه هستند. پس طبیعی است که ما شاهد تداوم ضرر شرکت‌های توزیع باشیم. این پروژه زمانی برای بخش خصوصی مقرون به صرفه است که بازگشت سرمایه داشته باشد یا حداقل بخشی از درآمدها به خودشان تعلق بگیرد. در واقع بتوانند با این درآمد برای نوسازی، ترمیم، توسعه و تقویت نیروی انسانی شبکه هزینه کنند و در نهایت سودی نصیب‌شان شود. وقتی ورود به این بخش برای سرمایه‌گذار مقرون به صرفه نباشد، طبیعی است که در این مورد نیز سرمایه‌گذاری نمی‌کنند.

با توجه به این نکته که صنعت برق ما صنعت فرسوده‌ای است، به اعتقاد من باید تمامی قسمت‌ها یعنی تولید، توزیع و انتقال در اختیار بخش خصوصی قرار گیرد. یعنی سرمایه‌گذار خصوصی، هم تولید کننده برق، هم منتقل کننده‌ی آن به شبکه و هم توزیع کننده نهایی باشد. وقتی این اتفاق بیفتد مشکل قیمت برق و حامل‌های انرژی برطرف می‌شود. اما وضعیت فعلی که دولت به حامل‌های انرژی یارانه تخصیص می‌دهد و یا درآمد صنعت، صرف هدفمندی یارانه‌ها می‌شود، شرایط را سخت می‌کند. حال اگر هدفمندی کامل و به

همان‌طور که اطلاع دارید، هنوز شرکت‌های توزیع برق برخلاف قانون بودجه در سه سال اخیر واگذار نشده‌اند. به

همین دلیل دچار یک بلاتکلیفی هستند. از طرفی باید همچون مجموعه‌های دولتی خدمات ارزان بدهند و از طرف دیگر نمی‌توانند از منابع دولتی استفاده کنند و این بلاتکلیفی به زبان آن‌ها بود است. آیا شرایط به وجود آمده ناشی از کوتاهی شرکت‌های توزیع و وزارت نیرو است یا نبود یک متقاضی واقعی برای خرید؟

اکنون در صنعت برق قیمت‌های تمام شده‌ی برق و انرژی با مجموع در آمد فعالان صنعت همخوانی ندارد. در حوزه توزیع، شرکت‌ها مجبور هستند برق را ارزان بفروشند و در مقابل گران تهیه کنند. ضمن اینکه بخش زیادی از درآمدها صرف تعمیر و نگهداری شبکه‌ها می‌شود. البته آن‌ها به دلیل کمبود منابع، در جریان اجرای برنامه‌های توسعه‌ای

تصور نمی کنید تصمیمات شما و همکارانمان در مجلس مبنی بر تنبیت قیمت حامل های انرژی باعث می شود بیش از پیش به شرکت های توزیع فشار وارد شود؟

اتفاقا بنده از جمله افرادی بودم که با این موضوع مخالفت کردم. اگر دقت کرده باشید قبل از هدفمند کردن یارانه ها و اجرای فاز اول آن، قیمت برق مشخص بود؛ بخشی از منابع برای توسعه به صنعت بر می گشت. اما با رشد تورم ناشی از عملکرد اقتصادی دولت، صنعت برق در همه ی زمینه ها با یک رکود روبه رو شد و مبالغی که برای توسعه بر می گشت هیچ وقت کفاف هزینه ها را نمی دادند. اکنون نیز همین وضعیت است که می بینیم. ما باید هر ساله متناسب با وضعیت تورم، درصدی از درآمدهای صنعت برق را به توسعه آن تخصیص می دادیم و حتی درصد این تخصیص را بالاتر می بردیم. اما متأسفانه این کار را چندین سال انجام ندادیم و قیمت ها ثابت ماند. دولت باید هزینه های توسعه را تحت عنوان بسته های یارانه ای

این شرکت هاست. در واقع به دلیل این دو مشکل نمی توانیم شرکت های توزیع را به طور کامل واگذار کنیم. در ضمن شرایط نامساعد اقتصادی نیز بر واگذاری های اخیر تاثیر داشته و تاثیر آن خیلی زیاد است. به هر حال اگر ما از طرفی بخواهیم هزینه ها را تامین کنیم، باید قیمت برق را بالا ببریم. بنابراین باید هزینه متعارفی را برای برق تعریف کنیم. اگر این هزینه با یارانه ها پوشش داده شوند، با یک وضعیت مواجه هستیم و اگر هزینه ها را کامل از مردم بگیریم با وضعیتی دیگر روبرو هستیم. یعنی از طرفی یارانه برق را به مردم بدهیم و از طرف دیگر قیمت تمام شده را از مشترکان بگیریم. این شرایط مردم را تحت فشار قرار می دهد. بنابراین انتقال این بدهی ها به بخش های دیگر یا واگذاری شرکت ها در قبال بدهی ها، بخشی از دیون را حل خواهد کرد؛ ولی آیا همه مشکلات این شرکت ها حل خواهد شد یا نه بحث دیگری است که متأسفانه با وضعیت فعلی بعید می دانم که حل شود.

با توجه به شرایط اقتصادی موجود،

نیستیم و اگر این واگذاری به صورت محض انجام شود، بلافاصله مشکلاتی از قبیل بالا رفتن قیمت عامل انرژی و تورم را خواهیم داشت. باید شرایط را درک کنیم؛ در حال حاضر شرکت های برق بدهی های زیادی دارند. باید تکلیف این بدهی ها روشن شود، البته دولت تصمیماتی در مورد بدهی ها گرفته و مصوبه ای هم در این زمینه تصویب کرده که بر اساس آن بدهی شرکت ها به تاثیر منتقل شود. این موضوع مثبت است. ولی اگر در شروع بتوانیم حتی درصدی را به بخش خصوصی واگذار کنیم می تواند ما را بیشتر کمک کند. شرکت های توزیع مستقیماً با مردم در ارتباط هستند و به خاطر حساسیت های فراوان در این زمینه، نمی توان صد درصد این بخش ها را واگذار کرد و این یکی از دغدغه های جدی در مورد واگذاری

اگر هدفمندی به درستی اجرا می شد قطعا در زمینه قیمت و کیفیت برق در بخش توزیع رقابت ایجاد می شد اما اکنون دولت با صرف در آمد صنعت در زمینه هدفمندی یارانه شرایط را بسیار دشوار کرده است

جبران کند. در شرایط فعلی امکان ندارد که بحث خصوصی سازی فعال شود و ما بتوانیم مطابق سیاست های اصل ۴۴ شرکت ها را واگذار کنیم. واقعا این شرایط امکان پذیر نیست مگر اینکه دولت پارانه هزاره به بخش توزیع و صنعت برق تخصیص بدهد تا ما در آینده شاهد مشکلات این چنینی نباشیم. در حال حاضر ما می خواهیم قیمت ها را تغییر ندهیم، اما منابع مورد نیاز توسعه رانیز تامین نمی کنیم. گذشته از اینکه تورم به شدت بالا رفته و قیمت تجهیزات لازم برای صنعت برق با رشد قابل توجهی مواجه است. لذا با وجود این مشکلات در حوزه برق، شرکت های خصوصی جرأت وارد شدن به این حوزه را ندارند. اگرچه آقایان بحث بورس انرژی را در حوزه برق مطرح کردند اما بنده معتقدم نمی توانند در این زمینه موفق عمل کنند. چون به هر حال باید در این حوزه سود و منفعتی عاید سرمایه گذار شود که بخواهد سرمایه خود را در این بخش وارد کند و فعال شود. در مورد بحث تثبیت قیمت ها باید یک نکته مهم دیگر را یادآور شوم و آن اینکه اگر چه تثبیت قیمت ها مشکلاتی را برای صنعت برق ایجاد می کند، اما در شرایط فعلی مجلس ناگزیر است این سیاست را دنبال کند. مجلس نمی تواند قیمت ها را اضافه کنند چون وقتی قیمت های حامل های انرژی افزایش پیدا می کردند به همان اندازه تورم و نوسانات در جامعه به وجود می آمد. این امر هم قطعاً منجر می شد ما در زمینه اقتصادی مشکلات حادی پیدا کنیم که قابل کنترل نباشد. با این وجود بنده معتقدم دولت باید به دنبال راهی می گشت تا به صنعت نیز صدمه وارد نشود. در واقع ما یک منبع درآمد دیگری برای بخش صنعت و برق تعریف می کردیم که متأسفانه این کار صورت نگرفته است. اکنون هم با ثابت ماندن قیمت ها، شرکت های توزیع برق دچار ضرر می شود و آسیب جدی می بیند. در نتیجه دولت باید بسته های حمایتی دقیقی را منطبق بر مشاهدات عینی و نظرات کارشناسی تعریف کند یا از درآمدهای حاصل از اجرای قانون هدفمند کردن پارانه ها، بودجه ای را به این بخش اختصاص دهد؛ بدین ترتیب مشکلات فعلی تا حدودی برطرف می شود.

می کنید؟

با توجه به این شرایط، شرکت های توزیع به خوبی برنامه ریزی کردند و عملکرد مثبتی داشتند. آن ها با وجود تمام مشکلات در بخش اعتبارات، تخصیص ها بحث ایجاد اعتبار برای توسعه صنعت و تحریم ها توانستند صنعت برق را سرپا نگهدارند. اکنون صنعت محکم راه خود را ادامه می دهد و در مقابل مشکلات کمر خم نکرده که این یک ارزش است. لذا باید از این عزیزان تشکر کرد و کمکشان کرد؛ بالاخره آن ها هم تا حدی می توانند سر پا بایستند و مدیریت کنند؛ دولت هم باید به آن ها کمک کند تا به مشکلات دیگری بر نخورند و انرژی برق را در آینده تامین کنند.

آیا در شرکت های توزیع برای ارائه خدمات بهتر یا به بیان دیگر مشتری مداری، اقدامات خوبی صورت می گیرد؟ کشور ما در این حوزه تا چه حد به یک ایده آل ها نزدیک شده و توانسته فناوری های نوین را وارد شبکه کند؟

کشور ما در یک موقعیتی قرار گرفته که امکان تامین همه ی نیازهای مربوط به توسعه را ندارد. مخصوصاً در زمینه ی تکنولوژی های پیشرفته و هوشمند سازی، مجموعه ی توزیع قادر به استفاده از تکنولوژی ها برتر دنیا نیست. پس باید واقع بین باشیم وقتی که بحث تحریم شروع شد ما دیگر نتوانستیم همه لوازم و تجهیزات مورد نیاز را وارد کنیم و در زمینه تامین تجهیزات و تکنولوژی دچار مشکل

شدیم. ما بحث هوشمند کردن کنتورهای خانگی را شروع کردیم اما متأسفانه تشدید شدن تحریم ها باعث شد نتوانیم در این زمینه خیلی کار کنیم و در واقع دوام بیاوریم. با تمام این حرف ها اگر کشور بخواهد واقعا توسعه پیدا کند باید خودش به سمت ساخت تجهیزات هوشمند و پیشرفته برود ولی اگر غیر از این باشد باید با همین شرایط بسازیم. البته متأسفانه تاکنون هم نتوانستیم در این زمینه کاری انجام بدهیم.

شرکت های توزیع با وجود تمام مشکلات در بخش اعتبارات، تخصیص ها، بحث ایجاد اعتبار برای توسعه صنعت و تحریم ها توانستند صنعت برق را سرپا نگهدارند

در این سال ها شرکت ها چقدر توانستند مشکلاتشان را با افزایش بهره وری برطرف کنند؟

شاید نتوان به طور صددرصد گفت شرکت های توزیع توانسته اند بر مبنای افزایش بهره وری به اهداف پیش بینی شده دست پیدا کنند. چون هنوز ما در زمینه بهره گیری از تکنولوژی روز عقب هستیم. بهره گیری از فناوری های نوین منجر به افزایش بهره وری می شوند. البته بهره گیری از نیروی انسانی توانا و فکور نیز منجر به افزایش بهره وری خواهد شد. در واقع توانمند سازی کارکنان در حوزه توزیع می تواند یکی از عوامل اصلی و اساسی در افزایش بهره وری باشد.

با توجه به شرایط کنونی و به رغم محدودیت های موجود، عملکرد شرکت های توزیع در زمینه هوشمند کردن شبکه ها و کاهش تلفات برق و مدیریت منابع مالی شان را چگونه ارزیابی